

JÓKAI – KODEX

Szent Ferenc prédikál a madaraknak

Eltére fráter Masseus Szent Ferenchez. Kít Szent Ferenc karitászságban vevén, lábait megmosván és eledelt csinálván. Étek vevén, fráter Masseust hívá erdőbe és mezejtelen fővel s kolcsolott kezeivel térdre hajolván kér őtet, mondván: Mit akar mi Istenünk, Úr Jézus Krisztus, hogy tegyek? Felele fráter Masseus, hogy: fráter Sylvesternek és Szent Klárának és társának egy volt áldott Krisztusnak felelet, tudnimelt hogy akarja, hogy elmennie prédikálnod, mert nem hívott tenmagadot teérted, de egyebeknek is idvességéért. És tehát vagon Szent Ferencen Úrnak hatalma, és léleknek buzgóságában felkele, mindenestül fogván felséges Istennek jószágával tüzesült. Mondá: Menjünk el Úr Istennek nevébe. És fogadá magának társá Angelust és Masseust, ez szent jámborokat. És hogy menne léleknek hamarságában, miképpen villamat, nem igyekeztvén az útra avagy ösvényre, juta az várashoz, ki mondatik Kameriumnak, és prédikála ottan ezenne buzgóságban, hogy mend az kameriumbeliek, férfiak, asszonyemberek is, elhagyván az várast, akarnak vala mend utána menni. De bódog Ferenc mondá azoknak: Ne siessetek és én megszerzem, mit kelljen nektek ti idvössétekért tennetek. És tehát gondola tennie harmad szerzetet, hogy mindennek idvességet közönségest szerzene. És elhagyván őket igen vígan és penetencére szerzeteket, elmene onnatlan és jöve Kameria és Beuania közibe. És a tartományon általmenvén az mondott buzgóságban eleve mondott társival, tekénte az út mellett való némi fákra, kiken áll vala különb, különb madaraknak ezenne sokasága, hogy sonha aszfélékben nem volt láttatott olyan sokaság. Még annakfelette ez fölül mondott fáknak mellette való mezőben lakozik vala különb-különb madaraknak nagy sokasága, mely sokaságot nézvén Szent Ferenc és csudálkodván Istennek ihlésével rajta löttet, mondá társinak: Várjatok meg engemet ez úton, elmegyek és prédikálok én hűgimnak, madaracskáknak. És mene az mezőbe. Ki madarak lakoznak vala az földön, legottan, hogy prédikálni kezdde, mend az fán lakozó madarak leszállának ő hozzá és egyetlenbe velek az mezőn megmaradának. De mikoron menne Szent Ferenc ő köztük, sokat ő szoknyájával illet vala, sem egyik mindentül fogván indoltatik vala. Miképpen mondá Massai fráter Jakab, az szent ember, ki mind az felül mondottakat vallotta vala fráter Masseusnak szájából; ki az csudában volt Szent Ferencnek társa, az szent atyának. Ki madaraknak Szent Ferenc mondá: Igen tartoztok Istennek, én hűgim, madarak. És tartoztatok mindenkoron ütet dicsérni a szabadságért, kit vallotok mindenütt röpülést, kettős ruháért avagy hármazotért, Noénak bárkájában Istentül timagatoknak megtartásért, égnekéleti nektek

CODICE JÓKAI

La predica di San Francesco agli uccelli

Un giorno Fra Masseo andò da San Francesco. San Francesco lo accolse con sentimento di carità, gli lavò i piedi, preparò cibo per lui. Dopo aver mangiato, Francesco invitò Fra Masseo a seguirlo nel bosco dove, inginocchiatosi col capo scoperto e le mani giunte, lo pregò dicendogli: che cosa vuole il nostro Dio, Signore Gesù Cristo, che io faccia? Fra Masseo gli rispose così: per Fra Silvestro, Santa Chiara e il suo compagno la risposta di Cristo benedetto è stata una sola. Egli vuole che tu vada in giro per predicare, poiché tu sei stato chiamato da lui per esistere non unicamente per te stesso, ma anche per la salvezza degli altri. Essendo la potenza del Signore posata su San Francesco, egli si levò con zelo nell'anima, spinto interamente dal fervore della bontà di Dio in eccelso. Disse così: partiamo nel nome del Signore. Prese con sé come compagni gli umili Angelo e Masseo. Data la precipitazione dell'anima sua, egli camminava come un fulmine, senza andare alla ricerca né di strade né di sentieri. Arrivato alla città chiamata Camerium, cominciò a predicare con zelo tale che tutta la gente di Camerium, uomini e donne comprese, lasciarono la città con la volontà di seguirlo. Ma il beato Francesco disse a loro: non siate in ansia, provvederò io per voi quello che dovete fare per la vostra salvezza. Per questo pensò di costituire un ordine terziario con lo scopo di procurare la salvezza comune a tutti. E avendo lasciato con grand'allegrezza i guadagnati alla penitenza, lasciò quel posto e venne tra Cameria e Beuania. Mentre guidato dal detto zelo stava attraversando quella regione insieme ai compagni menzionati sopra, il suo sguardo cadde su quei pochi alberi lungo la strada, sui quali si posava un numero incredibile di uccelli differenti. Mai prima di allora si era vista una tale moltitudine d'uccelli di una simile varietà. E ancora sul prato, dietro agli alberi menzionati, anche lì appariva un'altra moltitudine di svariati uccelli. San Francesco, contemplando questa moltitudine e colpito da ispirazione divina, disse ai suoi compagni, stupito: aspettatevi sulla strada, io vado a predicare alle mie sorelline, gli uccellini, e si addentrò nel bosco. Non appena Francesco cominciò a predicare, tutti gli uccelli che abitavano da quella parte, e gli uccellini che abitavano sugli alberi volarono vicino a lui e si posero sul prato attorno a lui. San Francesco, mentre passava in mezzo a loro, con la sua tunica aveva toccato tanti uccelli, con le sue parole, invece, tutti loro. Secondo quel che disse Fra Giacobbe di Massa, quell'uomo santo, il quale giurò in confessione che il quanto sopra fosse uscito dalla bocca di Fra Masseo, in verità, mentre avveniva questo miracolo, egli fu uno dei compagni di San Francesco, quel padre santo. San Francesco disse a questi

adásáért. Ti nem vettek, sem arattok, és Isten titeket elétet és ad folyóvizet és kútforrásokat innotok, fészekre hegyet és halmot. És mert sem fenni nem tudtok, sem szőni, de maga ad tinetek és ti fiaitoknak kellemetes öltözést. Azért igen szeret titeket Teremtő, ki tinetek ezenne jót adott. Azért óggyátok magatokot, én húgim, madaracsák, hogy ne legyetek hálátlanok, de mendenkoron kellemetést dicsérjétek Istent. Ez bódogságos atyának beszédire mend az madarak kezdék megnyitni orrokat, kiterjeszteni szárnyokat, kinyujtani nyakokat és tisztesen fejeket lehajták földiglen. És ő éneklésekvel és mívelkedésekvel mutaták, hogy az beszéden, kiket szent atya mondott vala nekik, sokképpen örvendeznek vala. De szent atya azonképpen mikor ezeket őrizné, csodálatost örüle és csudáلكodik vala madaraknak ezenne sokaságáról és önekik különb-különb szépségéről és nyájas sokaságokról és ökök Teremtőnek dicséretire édesen hívja vala. És azért ő köztük Szent Ferenc csudálatost dicséri vala Teremtőt.

Kézirat 1430

uccelli: uccellini, sorelline mie, voi siete grandemente debitori a Dio. Rimanete per sempre debitori suoi lodandolo per la libertà data, per la possibilità di volare dappertutto, per il vestimento doppio oppure triplo ricevuto, e perché nella barca di Noè Dio aveva conservato la vostra specie e dal cielo vi ha dato la vita.

Di seminare non siete capaci, di raccogliere nemmeno, eppure Dio vi nutre lo stesso, vi provvede dell'acqua corrente, di sorgenti a cui dissetarvi, di montagne e di colline per accogliere i vostri nidi. Non essendo voi capaci né di filare, né di tessere, egli stesso pensa a vestire voi e i vostri piccoli nel modo migliore. Si vede che il Creatore vi ama con un amore indefettibile per avervi regalato tutto questo bene. Perciò, attenzione uccellini, sorelline mie, non comportatevi da ingrati, bensì lodate incessantemente il Signore. Dopo questo discorso del beato padre, gli uccellini aprirono il loro becco uno dopo l'altro, stesero le ali e allungando il collo abbassarono la testa fino a terra. Con i cinguettii e il comportamento volero manifestare la grand'allegrezza che il discorso del beato padre aveva a loro procurato. Il padre santo, dopo aver osservato tutto questo, si rallegrò e rimase stupito di fronte alla moltitudine d'uccelli, davanti alla varietà della loro bellezza e gentilezza, e dolcemente li chiamò a lodare il Creatore. San Francesco, perciò, osannò grandemente il Creatore in mezzo a loro.

Manoscritto 1430